

บทที่ 25

วิธีการเพื่อความปลอดภัย

ส่วนที่ 1 ข้อความทั่วไป

วิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ใช้ไทย แต่เป็นวิธีการที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อบังคับมิให้ผู้ที่ได้กระทำการใดเด็ดเส้า กระทำการใดซึ่งอืกในเวลาภายภาคหน้า และเพื่อให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำความผิด

วิธีการเพื่อความปลอดภัยต่างกันโดยอาญา สามารถแยกออกเป็นกรณีใหญ่ ๆ ได้ 2 กรณี คือ

1. ต่างกันที่กฎหมาย
2. ต่างกันที่ความมุ่งหมาย

1. ต่างกันที่กฎหมาย

หัววิธีการเพื่อความปลอดภัย และไทยจะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้ใช้ จึงจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือลงโทษได้ แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้น แม้จะกระทำการที่เป็นเหตุให้ศาลมั่งใจวิธีการเพื่อความปลอดภัย ไม่มีกฎหมายกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ แต่ถ้าในขณะพิพากษา มีกฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ศาลมักใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้สังคมได้ปลอดภัยจากผู้กระทำความผิดโดยเร็วที่สุด

ส่วนไทยนั้น ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในคณะกรรมการทำความผิด (ดูมาตรา 2) เว้นแต่จะมีกฎหมายภายในประเทศมากกว่า ถ้าหากไม่มีกฎหมายในคณะกรรมการทำความผิดกำหนดว่า การกระทำเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้แล้ว ศาลมจะลงโทษผู้นั้นไม่ได้เลย

2. ต่างกันที่ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายที่จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ก็เพื่อที่จะให้สังคมได้ปลอดภัยจากผู้กระทำผิด แม้ผู้ที่กระทำความผิดจะมิได้รับโทษ แต่ศาลมักยังได้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ควบคุมตัวเข้าไว้เพื่อป้องกันมิให้เขาไปทำให้สังคมไม่ปลอดภัย (มาตรา 48)

แต่ไทยนั้นมุ่งหมายเพื่อตอบแทนการกระทำความผิด ต้องการให้ผู้กระทำความผิดเข้าด้านไม่กล้ากระทำความผิดอีก เพราะกลัวจะถูกลงโทษ

ส่วนที่ 2

ชนิดต่าง ๆ ของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 บัญญัติว่า “วิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ดังนี้

- (1) กักกัน
- (2) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (3) เรียกประกันทัณฑ์บน
- (4) คุณตัวไว้ในสถานพยาบาล
- (5) ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง”

ตอนที่ 1

กักกัน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 40 บัญญัติว่า

“กักกัน คือ การควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อดัดนิสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ”

ตามหลักฐานที่ปรากฏการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดติดนิสัยนี้มีมาตั้งแต่โบราณแล้ว เช่น พระราชบัญญัติตัดสันดานคนจรจัด และคนที่เคยต้องโทษมาแล้วหลายครั้ง ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ. 2479 เป็นต้น

เนื่องในที่ศาลจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย กักกันผู้ใด มีบทบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 ดังนี้

“ผู้ใดเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้วหรือเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งในความผิดดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 209 ถึง มาตรา 216

- (2) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยต่อราษฎร์ต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 217 ถึงมาตรา 224

- (3) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 240 ถึง มาตรา 246

- (4) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 ถึง มาตรา 286

- (5) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ถึงมาตรา 290 มาตรา 292 ถึง มาตรา 294

- (6) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 295 ถึงมาตรา 299
- (7) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 309 ถึงมาตรา 320
- (8) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ถึงมาตรา 340 มาตรา 354 และมาตรา 357

ภายในเวลาเดินปีนั้นแต่วันที่ผู้นั้นได้พ้นจากการกักกัน หรือพ้นโทษแล้วแต่กรณี ผู้นั้นได้กระทำการผิดต่ออย่างหนักอย่างใด ในบรรดาที่ระบุไว้นั้นอีก ศาลอาจถือว่า ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปี และไม่เกินสิบปีก็ได้

ความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอาชญากรรมเกินสิบปีนั้น นี้ให้ออกเป็นความผิดที่จะนำมาพิจารณาหากกันตามมาตรฐานนี้"

จะนั้นองค์ประกอบที่จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ประเททกักกันได้ มีดังนี้

1. เดย์สูกคอลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเดย์สูกคอลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองครึ่งในความผิด ตั้งแต่ (1) ถึง (8) ของมาตรา 41 ที่จำต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง นั้นต้องพิจารณาประกอบในวรรค 2 ของ มาตรา 41 ด้วย กล่าวคือ ผู้นั้นพ้นจากการกักกันหรือพ้นโทษไปแล้ว และกระทำความผิดซึ่งอีกภายใน 10 ปี
2. โทษที่ได้มีคำพิพากษามาแล้ว ต้องเป็นโทษในฐานความผิดระบุตามบทบัญญัติ มาตรา ๗ ได้ฐานโดยฐานหนึ่งในมาตรา 41 แต่ไม่จำต้องช้ำในฐานเดียวกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 1688/2505) และต้องเป็นโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือน คือตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป จะเป็นฐานพยาญในความผิดต่าง ๆ นั้นก็ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1475/2508) ถ้าศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม มาตรา 365 และมาตรา 335, 80 ฐานพยาญลักษณะ แต่ให้ลงโทษฐานบุกรุก ตามมาตรา 365 ซึ่งเป็นบทหนักตามมาตรา 90 ไม่ถือว่าศาลมงลงโทษตามมาตรา 335 ด้วย จึงไม่ต้องด้วยมาตรา 41 กักกันไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 646/2506)

วิธีการคำนวณระยะเวลา กักกัน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 42 บัญญัติว่า

"ในการคำนวณระยะเวลา กักกัน ให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่มกักกัน แต่ถ้ายังมีโทษจำคุกหรือกักขังที่ผู้ต้องกักกันนั้นจะต้องรับอยู่ก็ให้จำคุกหรือกักขังเสียก่อน และให้นับวันถัดจากวันที่พ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากกักขังเป็นวันเริ่มกักกัน"

จะดำเนินการกับคุณ และการปล่อยบัตรผู้ถือหุ้นก็จะดำเนินการตามมาตรา 21 นาใช้บั้งคับ โดยอนุโลม"

ฉะนั้นแล้วก็เกณฑ์ในการคำนวณระยะเวลากักกัน นี้ดังนี้

(1) ให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่มต้นกักกัน แต่ถ้ายังมีโทษจำคุกหรือกักขัง ผู้ที่ต้องกักกันนั้นจะต้องรับอยู่ ก่อนได้รับโทษจำคุกหรือกักขังเสียก่อน และให้นับวันสัดจากวันที่พ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากการกักขังเป็นวันเริ่มต้นกักกัน

(2) ระยะเวลา กักกัน ถ้ากำหนดเป็นเดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปีให้คำนวณตามปีปฏิกิริในราชการ

การปล่อยตัวผู้ลูกกักกัน

เมื่อผู้ต้องค้ำพิพากษาให้กักกันถูกกักกันตามกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันครบกำหนด (มาตรา 42 วรรค 2)

อ่านจากฟ้องขอให้กักคืน

ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 43 บัญญัติว่า

“การฟ้องขอให้กักกัน เป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเฉพาะ และจะขอร่วมกันไปในฟ้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกัน หรือจะฟ้องภายหลังก็ได้”

จะเห็นได้ว่าอ่านราพ้องขอให้กักกันเป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเฉพาะเท่านั้น

วิธีฟ้องขอให้กักกัน

การฟ้องขอให้กักกันทำได้ 2 วิธี คือ

1. ขอให้รวมกันไปในฟ้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดอำนาจพ้องขอให้กักกัน หรือ
 2. ฟ้องภายหลัง ซึ่งต้องฟ้องภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันฟ้องคดี อันเป็นมูลให้เกิดอำนาจพ้องขอให้กักกันนั้น

ซึ่งมีจะนั่นจะเป็นอันขาดอย่างความ

ตัวอย่างคำพิพากษากฎีกา นาตรา 39

การที่โจทก์ถูกจำเลยควบคุมในข้อหาเป็นบุคคลอันธพาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 และมาตรา 21 นั้น มิใช่เป็นโทษหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 แม้จำเลยจะกระทำเพื่อแก้ลังโจทก์ ก็ไม่เป็นผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200 (ศาลฎีกาพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ที่เห็นว่าการกระทำของจำเลยมีมูล)

ตามฟ้องต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 310 ไม่เข้า มาตรา 200) คำพิพากษาฎีกា ที่ 177/2508)

การกักกันตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ใช่โทษ เป็นเพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีลักษณะเบากว่าโทษจำคุก จะนั่นจะอนุโลมกำหนดเวลา กักกันเป็นกำหนดโทษจำคุก หรือรวมกับโทษจำคุกเพื่อใช้สิทธิฎีกាដ้วยก็ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1455/2511) (มีหมายเหตุท้ายฎีกា)

ผู้ว่าคดีศาลแขวงมีอำนาจห้ามขอให้ศาลพิจารณาพิพากษา ฯ ให้กักกัน จำเลยได้การกักกันไม่ใช่โทษอาญา ศาลแขวงพิพากษาให้กักกันจำเลยได้ แม้มีกำหนดถึง 58 วัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 24/2513)

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกា มาตรา 41

เดิมศาลพิพากษาให้กักกันจำเลยตามพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดาณเป็นผู้ร้าย พ.ศ. 2479 โดยจำเลยต้องโทษมาแล้ว 2 ครั้ง และมาระทำความผิดอันเป็นเหตุร้ายข้ออื่น แต่ปรากฏว่าโทษที่จำเลยได้รับในครั้งแรกนั้น จำเลยมีอายุยังไม่เกิน 17 ปี และกำหนดโทษจำคุกเพียง 3 เดือน ซึ่งเงื่อนไขในการที่ให้กักกันได้ถูกเปลี่ยนแปลงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 อันต้องประกอบกับผู้กระทำความผิดเคยถูกศาลมพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเคยถูกศาลมพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และกระทำในขณะที่มีอายุเกิน 17 ปีด้วย ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่จำเลย ศาลให้ยกเลิกการกักกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 54/2501)

จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษกักกันตามพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดาณเป็นผู้ร้าย พ.ศ. 2479 ครั้นต่อมาเมื่อให้ประมวลกฎหมายอาญาแล้ว จำเลยร้องขอให้ยกเลิกโทษกักกัน โดยที่ปรากฏว่าจำเลยเคยต้องโทษฐานลักทรัพย์จำคุก 6 เดือน ครั้งหนึ่งเท่านั้น ส่วนอีกครั้งหนึ่งต้องโทษฐานทำร้ายร่างกายก็ถูกจำคุกเพียง 4 เดือน ที่ศาลมกำหนดโทษในที่สุด จำคุก 8 เดือนนั้น เป็นการคำนวณโทษที่จำเลยต้องรับรวมกับโทษกระทงอันด้วยเท่านั้น จะนำมาเป็นเกณฑ์ให้มีการกักกันจำเลยตามที่มีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 บัญญัติขึ้นใหม่ไม่ได้ ศาลจึงมีอำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 14 ที่จะสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ยกเลิกการกักกันจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 709/2503)

คดีที่ศาลมพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานบุกรุกและพยายามลักทรัพย์ แต่ให้ลงโทษฐาน

บุกรุกซึ่งเป็นบทหนักมาตราเดียวกัน จะถือว่าเป็นการลงโทษฐานพยาญลักษรพยคุบไปด้วยไม่ได้ เพราะการที่ความในคดีอาญาต้องตีความตามตัวบทโดยเคร่งครัด และให้เป็นผลตีแก่จำเลย จึงยัง ถือไม่ได้ว่า จำเลยได้ถูกศาลพิพากษาลงโทษในความผิดตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 ที่จะกักกันจำเลยได้ (คำพิพากษารื้อกฎหมายที่ 646/2506)

(คำพิพากษารื้อกฎหมายที่ 1141/2506) ระหว่างพนักงานอัยการ กรมอัยการ โจทก์ นายสิงห์ ศรีศาสดร์ จำเลย วินิจฉัยในทำองเดียว กัน หน้า 1666)

ตามพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดาณเป็นผู้ร้าย พ.ศ. 2479 มาตรา 8 มีถ้อยคำว่า “ถ้าผู้ใด เคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง” แต่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 ใช้ถ้อยคำเพียงว่า “ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ฯลฯ มาแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้ง” ไม่มีถ้อยคำ ว่าต้อง “เคยได้รับโทษจำคุกมาแล้ว” จึงแสดงว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 ได้เปลี่ยน แปลงหลักการในเรื่องที่จะลงโทษกักกัน จากพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดาณเป็นผู้ร้ายเดิมแล้ว

จำเลยกระทำความผิดและถูกศาลพิพากษาลงโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้ว 2 ครั้ง คดี ที่จำเลยกระทำความผิดภายนอก ศาลพิพากษาลงโทษก่อน ส่วนคดีที่จำเลยกระทำความผิดก่อน ศาลพิพากษาลงโทษภายนอก ศาลพิพากษาให้นับโทษต่อคดีที่พิพากษาก่อนตัว แล้วจำเลยมา กระทำความผิดในคดีนี้อีก และถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือน ดังนี้ถือว่า จำเลย เป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยได้ (คำพิพากษารื้อกฎหมายที่ 683/2506)

แม้ประมวลกฎหมายอาญาจะเปลี่ยนโทษกักกันเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยแต่ไม่มีผล ถึงโทษกักกันที่ผู้รับโทษได้พ้นโทษไปก่อนใช้ประมวลกฎหมายอาญาแล้ว จะนับพระราชบัญญัติ ล้างมลทินในโอกาสครบ 25 พุทธศตวรรษ พ.ศ. 2499 มาตรา 3 จึงลบล้างโทษกักกัน เมื่อผู้นั้น มากกระทำความผิดขึ้นอีกเมื่อใช้ประมวลกฎหมายอาญา จึงยกເຫດที่ผู้นั้นเคยรับโทษกักกันมา ก่อน แล้วมา กักกันอีกไม่ได้ (คำพิพากษารื้อกฎหมายที่ 422/2507)

การพยาญกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 นั้น เป็นความผิดแล้ว เพียงแต่ต้องระวังโทษต่ำกว่าความผิดสำเร็จเท่านั้น จะนับความผิดที่จำเลยกระทำในคดีนี้ ย่อม เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 (8) แล้ว ถือได้ว่าจำเลยเป็น ผู้กระทำความผิดติดนิสัย และพิพากษาให้กักกันจำเลย (คำพิพากษารื้อกฎหมายที่ 1475/2508)

จำเลยเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือนมาแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกฐานรับ ของโจร ครั้งที่สองฐานลักษรพยคุบ เมื่อจำเลยพ้นโทษครั้งที่ 2 ไปแล้ว ภายในเวลา 10 ปี กลับมา

กระทำผิดกฎหมายลักทรัพย์ จนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือน เนื่องจากความผิดของจำเลยเหล่านี้ ก็เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ซึ่งอยู่ในประเภทเดียวกันกับที่ระบุไว้ในมาตรา 41 (8) หัวสิ้น จึงเข้าเกณฑ์ที่ศาลจะให้กักกันได้

จำเลยลักทรัพย์ 2 ราย ในเวลาห่างกันระหว่าง 1 เดือน ทั้งเป็นความผิดที่ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ัญญาติไว้ในอนุมาตราของ มาตรา 335 ตั้งแต่ 2 อนุมาตราขึ้นไป คือ (1) (7) (11) ดังนี้จึงเห็นได้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย สมควรที่จะให้กักกันจำเลย (คำพิพากษาริบัญญาที่ 957/2509)

ในวันประการให้พระราชบัญญัติล่างมูลทินในโอกาสครบ 25 พุทธศักราช พ.ศ. 2499 จำเลยยังถูกกักกันอยู่ และโทษกักกันก็ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาให้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชบัญญัติด้วยการพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสครบ 25 พุทธศักราช ด้วย จะนั้นจะถือว่าจำเลยที่ 1 ได้รับประโยชน์จากมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินั้นว่า มิได้เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการกักกันนั้นาได้ไม่ (คำพิพากษาริบัญญาที่ 632/2513)

จำเลยเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว และได้พ้นจากการกักกันภายหลังวันที่ 13 พฤษภาคม 2500 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติล่างมูลทินในโอกาสครบ 25 พุทธศักราช พ.ศ. 2499 ใช้บังคับ จำเลยย่อมไม่ได้รับผลการล่างมูลทินตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติตั้งกล่าว จึงอาจถูกพิพากษาให้กักกันในเหตุที่เป็นผู้เคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้วได้ (คำพิพากษาริบัญญาที่ 124/2515)

ตัวอย่างคำพิพากษาริบัญญา มาตรา 43

การที่ศาลมหาราชล่าวไว้ในคำพิพากษาให้ยกค่าขอให้กักกันจำเลย เพราะไม่อยู่ในอำนาจของศาลมหารานั้น หาตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องขอให้กักกันจำเลยต่อศาลมีอำนาจไม่ (คำพิพากษาริบัญญาที่ 1083/2507)

ผู้ว่าคดีศาลมแขวงมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลมพิจารณาพิพากษาให้กักกันจำเลยได้ การกักกันไม่ใช่โทษอาญา ศาลมแขวงพิพากษาให้กักกันจำเลยได้ เมื่อกำหนดถึง 58 วัน (คำพิพากษาริบัญญาที่ 24/2513)

ตอนที่ 2

ห้ามเข้าเขตกำหนด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 44 บัญญัติว่า

“ห้ามเข้าเขตกำหนด คือ การห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา ตามบทบัญญัติของกฎหมาย “การห้ามเข้าเขตกำหนด” หมายความถึง การห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือ สถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 45 บัญญัติว่า

“เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลมีเห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ในว่าจะนิ่มค่านหรือไม่ ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่า เมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าเขตกำหนดเป็นเวลาไม่เกินห้าปี”

ฉะนั้นองค์ประกอบที่ศาลจะห้ามเข้าเขตกำหนดมิได้ดังนี้

1. ผู้นั้นถูกศาลมีเห็นใจให้ลงโทษ ไม่ว่าจะลงโทษอาญาประเภทใด
2. ศาลมีเห็นสมควรห้ามเข้าเขตกำหนด เพื่อความปลอดภัยของประชาชน
3. ไม่ว่าจะมีค่านหรือไม่

เมื่อเข้าองค์ประกอบดังกล่าว ศาลมิอาจสั่งในคำพิพากษาว่า เมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าในเขตกำหนด เป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี

ความมุ่งหมายของกฎหมายมาตรานี้ เพื่อป้องกันภัยต่อประชาชนทั่วไป มิใช่ป้องกันบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และการห้ามเข้าเขตกำหนดนี้ไม่จำต้องมีคำขอจาก แต่เป็นคุณพินิจของศาล ที่จะมีคำสั่งได้เอง กำหนดเวลาที่ห้ามเข้าเขตกำหนดนี้มิได้ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษ ตามคำพิพากษา

การฝ่าฝืนคำสั่งห้ามเข้าเขตกำหนด

ถ้าผู้ถูกศาลมีคำสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดฝ่าฝืนคำสั่งนั้นจะต้องถูกลงโทษ ดังได้มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 194 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดต้องคำพิพากษาห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา 45 เข้าไปในเขตกำหนดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตอนที่ 3

เรียกประกันทัณฑ์บัน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 บัญญัติว่า

“ถ้าความประภูมิแก่ค่าลตามข้อเสนอของพนักงานอัยการว่า ผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นก็ได้ ใน การพิจารณาคดีความผิดใด ถ้าศาลไม่ลงโทษผู้ร้ายฟ้องแต่เมื่อเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ร้ายฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ก็ได้ ให้ค่านมื่ออำนาจที่จะสั่งผู้นั้นให้ทำทันทีบันโดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินห้าพันบาท ว่าผู้นั้นจะไม่ก่อเหตุดังกล่าวแล้วตลอดเวลาที่ค่าลกำหนด แต่ไม่เกินสองปี และจะสั่งให้มีประกันค้ำชารือไม่ก็ได้”

ถ้าผู้นั้นไม่ยอมทำทันทีบันหรือทำประกันไม่ได้ ให้ค่านมื่ออำนาจสั่งกักขังผู้นั้นจนกว่าจะทำทันทีบันหรือหาประกันได้ แต่ไม่ให้กักขังเกินกว่าหากเดือนหรือจะสั่งห้ามผู้นั้นเข้ามาในเขตกำหนดตามมาตรา 45 ที่ได้

การกระทำของเด็กที่น้ออาชญาไม่เกินสิบเจ็ดปี ไม่ให้อยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติตามมาตราหนึ่ง

จะเห็นได้ว่ากรณีที่ศาลมีความประภูมิแก่ค่าลตามข้อเสนอของพนักงานอัยการว่าผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยันตราย

แก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งพนักงานอัยการต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้เสร็จเป็นความผิดอาญา (ดูพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2498 มาตรา 7)

ในการพิจารณาคดีความผิดใด ถ้าศาลไม่ลงโทษผู้ร้ายฟ้อง แต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ร้ายฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดเป็นอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

เหตุร้ายซึ่งเป็นอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่นนี้ไม่จำต้องถึงกับเป็นความผิดตามกฎหมาย หรือละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นท่านองเดียวกับมาตรา 74 (2), 77 แต่ต้องเป็นเหตุที่จะเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น แม้ว่าความเสียหายนั้นจะยังไม่เป็นความผิดก็ตาม (คำพิพากษาฎีกาที่ 416/2490)

เมื่อประภูมิว่า เข้าเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งใน 1 และ 2 กรณีดังได้กล่าวมาแล้ว ค่าลมีอำนาจที่จะสั่งผู้นั้นให้กระทำการทันทีบัน โดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินกว่าห้าพันบาท (หมายความว่าค่าลอาจกำหนดจำนวนเงินต่ำกว่าห้าพันบาทได้ เช่นกำหนดไว้เพียง 3 พันบาท เป็นต้น) ว่าผู้นั้นจะ

ไม่ก่อเหตุดังกล่าวตลอดเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินสองปี ทั้งนี้จะสั่งให้มีประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ หากไม่ยอมทำทันทีบนหรือห้ามประกันไม่ได้ ถ้าศาลเห็นสมควรศาลมีอำนาจกักขังตามวิธีการในมาตรา 24 ถึง 27 ดังได้กล่าวมาแล้วได้ ซึ่งการกักขังนี้เป็นการเร่งให้ทำทันทีบนหรือห้ามประกัน ศาลจึงมีอำนาจจากกักขังได้จนกว่าจะทำทันทีบนหรือห้ามประกันได้ แต่ไม่เกิน 6 เดือน หรือถ้าศาลเห็นว่าไม่ควรบังคับโดยวิธีกักขัง ศาลจะใช้วิธีสั่งห้ามผู้นั้นเข้าเขตกำหนดตามมาตรา 45 ก็ได้แต่จะใช้บังคับพร้อมกันทั้ง 2 วิธีไม่ได้ (มาตรา 46 วรรค 2)

วิธีบังคับเมื่อกระทำการผิดทันทีบน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 47 บัญญัติว่า

“ถ้าผู้ที่ทำทันทีบนตามความในมาตรา 46 กระทำการผิดทันทีบน ให้ศาลนี้อำนาจสั่งให้ผู้นั้นชาระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทันทีบน ถ้าผู้นั้นไม่ชำระให้ดำเนินทบทูตในมาตรา 29 และมาตรา 30 มาใช้บังคับ”

ฉะนั้นตามความในมาตรา 47 ให้อำนาจศาลที่จะสั่งให้ผู้นั้นชาระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทันทีบน ซึ่งก็หมายความว่า

1. ศาลอาจไม่สั่งให้ชาระเงินเลยก็ได้
2. ศาลอาจสั่งให้ชาระเงินโดยมีจำนวนเท่าที่กำหนดไว้ในทันทีบนหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในทันทีบน ก็ได้

หากบุคคลนั้นไม่ชาระเงินตามคำสั่งศาลให้ศาลมีอำนาจ

1. ยึดรัพย์ของบุคคลนั้นให้เงินที่ศาลกำหนดให้ชาระเพราะได้กระทำการผิดทันทีบน หรือ
2. กักขังบุคคลนั้นแทนจำนวนเงิน ซึ่งศาลสั่งให้ชาระเพราะได้กระทำการผิดทันทีบน (การกักขังจะต้องกระทำในสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับการกักขัง จะกักขังบุคคลนั้นยังสถานที่อื่นๆ ไม่ได้)

ข้อสังเกตุ ทันทีบนย่อมจะมีผู้พันผูกให้ทันทีบนอยู่ตลอดเวลาที่กำหนดไว้ในทันทีบน แม้จะถูกปรับตามทันทีบนไปแล้ว ถ้ายังไม่เต็มจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในทันทีบน ทันทีบนนั้นยังไม่สิ้นผล

ตัวอย่างคاضากฎหมาย มาตรา 47

บิดาทำทันทีบนไว้ต่อศาล บุตรมาทำการผิดขึ้นอีก ศาลที่จะปรับตามทันทีบนคือ ศาลในคดีเดิม ไม่ใช่ศาลที่พิพากษาคดีที่บุตรทำการอีก

ตอนที่ 4

คุณตัวไว้ในสถานพยาบาล

อีกน้ำจของศาลในการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยสั่งคุณตัวไว้ในสถานพยาบาล มีได้ 2 กรณี ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 48 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่องโรงจิตเวชหรือจิตพันพื่อน ซึ่งไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับการลดโทษ ตามมาตรา 85 จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุณตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่นนี้ศาลจะเพิกถอนเลียเมื่อได้ก็ได้”

2. กรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 49 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษชั่วคราว หรือพิพากษาว่ามีความผิด แต่จากการกำหนดโทษหรือการลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวนี้องกับการเสพย์สุราเป็นอาชัน หรือการเป็นผู้ดัดยาเสพย์ติดให้โทษ ศาลกำหนดให้ค่าพิพากษาว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่เสพย์สุรา ยาเสพย์ติดให้โทษอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี นับแต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัว เพราะรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษก็ได้”

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกไม่ปฏิบัติตามที่ศาลมกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุณตัวไว้ในสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้”

จะเห็นได้ว่าทั้งสองกรณีกฎหมายมุ่งถึงการป้องกันภัยให้แก่ประชาชน เพราะหวังว่า เมื่อเข้าไม่เสพย์สุรา ยาเสพย์ติด เขาก็คงไม่กระทำความผิดอีก

ข้อสังเกตุ

1. กรณีมาตรา 48 ศาลสั่งได้โดยไม่มีกำหนดเวลา ผู้ที่ถูกศาลสั่งให้คุณตัวไว้ในสถานพยาบาล จะต้องอยู่ในสถานพยาบาลจนตลอดชีวิต หรือจนกว่าศาลจะสั่งเพิกถอนคำสั่ง ซึ่งศาลจะสั่งเพิกถอนคำสั่งเสียเมื่อได้ก็ได้

แต่การสั่งตามมาตรา 49 สั่งได้ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัว เพราะรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษก็ได้

2. กรณีตามมาตรา 48 ศาลสั่งเพราะพิพากษายกฟ้องตามมาตรา 65 โดยผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เพราะความบกพร่องแห่งจิต มิใช่เพราะเหตุอื่น

แต่มาตรา 49 เป็นเรื่องที่ผู้นั้นกระทำผิด เนื่องจากเขาเสพย์สุราเป็นอาชัน หรือติดยาเสพย์ติด

ให้โทษอย่างอื่น และศาลมีพิพากษาลงโทษด้วย หรือพิพากษารอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษที่ได้ ศาลจึงมีอำนาจกำหนดลงในคำพิพากษาว่า ผู้นั้นต้องไม่เสพย์สุรา ยาเสพย์ติด ภายในระยะเวลาที่ศาลมีกำหนดแต่ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัว เพราะรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ

วิธีบังคับการคุณตัวไว้ในสถานพยาบาล

ถ้าหนูนี้ไปจากการคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ย่อมมีความผิดตามมาตรา 195 ต้องระวัง โทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ตอนที่ 5

ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

ประมวลกฎหมายยาเสื่อม มาตรา 50 บัญญัติว่า

“เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิด โดยอาศัยโอกาสจาก การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้น ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคดีพิพากษา ห้ามการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพนั้น นี้กำหนดคลาสไม่เกินห้าปี นับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้”

ศาลจะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยการสั่งห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง จะต้องมีองค์ ประกอบดังนี้

1. ต้องมีคำพิพากษาให้ลงโทษ ซึ่งไม่จำกัดว่าจะเป็นโทษประเภทใด แต่มีเชิงการรอ การลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ
2. ความผิดที่ถูกลงโทษนั้นได้กระทำโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ
3. ศาลเห็นว่า หากผู้นั้นประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่น นั้นอีก
4. ศาลมีอำนาจที่จะให้คุณพินิจสั่งห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นเป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษ

การสั่งห้ามการประกอบอาชีพนี้ ศาลมีอำนาจพิจารณาเห็นและมีคำสั่งได้เอง โดยไม่จำ ต้องมีคำขอขึ้นมา

สภาพนั้นคับ เมื่อฝ่าฝืนนำสั่งศาล

ผู้ที่ถูกศาลมีคำสั่งห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง และฝ่าฝืนคำสั่งของศาลซึ่งได้สั่งไว้ใน คำพิพากษา ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 196)